

Riigikogu riigikaitsekomisjoni istungi protokoll 234

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 21. september 2026

Algus 11.10, lõpp 13.00

Juhatajad: Peeter Tali (esimees), Leo Kunnas (aseesimees) (4.ja 5. päevakorrapunkt)

Protokollija: Külli Jõgeda (nõunik)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Vladimir Arhipov, Enn Eesmaa, Raimond Kaljulaid, Meelis Kiili, Alar Laneman, Mati Raidma, Priit Sibul, Andres Sutt, Toomas Uibo

Komisjoni ametnik: Aivar Engel (nõunik-sekretariaadijuhataja)

Puudus: Kristo Enn Vaga

Kutsutud: siseminister Igor Taro, Siseministeeriumi kriisivalmiduse ja elanikkonnakaitse asekanstler Tuuli Räim, siseministri nõunik Katarina Budrik, Siseministeeriumi nõunik Kristen Kanarik, siseministri töövarjud Politsei- ja Piirivalveametist Erick Marck Must ja Taavi Tamm (4. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Riigikaitsekomisjoni algatatud küberturvalisuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (897 SE) kolmanda lugemise ettevalmistamine
3. Riigikaitsekomisjoni töökava
4. Siseministeeriumis ettevalmistatavatest seaduseelnõudest
5. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu riigikaitsekomisjoni nädala (21.09.2026-27.09.2026) töökava

Komisjoni istung esmaspäeval, 21.09.2026 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Riigikaitsekomisjoni algatatud küberturvalisuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (897 SE) kolmanda lugemise ettevalmistamine
3. Riigikaitsekomisjoni töökava
4. Siseministeeriumis ettevalmistatavatest seaduseelnõudest
5. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäeval, 22.09.2026 kell 13.30

1. Eesti-Soome kaitsekoostöö ülevaade Läänemere piirkonna taustal
2. Riigikontrolli kontrolliaruannete ja riigikaitsekomisjoni 13.11.2025. aasta raportis väljatoodud Kaitseministeeriumi valitsemisala puuduste kõrvaldamise tegevuskava

Kohtumine kolmapäeval, 23.09.2026 kell 09.00

1. Riigikaitsekomisjoni esimees Peeter Tali ja aseesimees Leo Kunnas kohtuvad Egiptuse Senati ja Rahvussambale liikmetega

Kohtumine neljapäeval, 24.09.2026 kell 8.45

1. Riigikaitsekomisjoni esimees Peeter Tali ja aseesimees Leo Kunnas kohtuvad Šveitsi Konföderatsiooni kantonite sõja- ja tsiviilkaitseministritega. Kohtumisel osaleb Šveitsi Konföderatsiooni suursaadik Eestis Anja Zobrist Rentenaar

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Vladimir Arhipov, Enn Eesmaa, Raimond Kaljulaid, Meelis Kiili, Leo Kunnas, Alar Laneman, Mati Raidma, Priit Sibul, Andres Sutt, Peeter Tali, Toomas Uibo).

2. Riigikaitsekomisjoni algatatud küberturvalisuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (897 SE) kolmanda lugemise ettevalmistamine

Peeter Tali selgitas, et eelnõu on lülitatud Riigikogu täiskogu kolmapäevase istungi päevakorda kolmandaks lugemiseks ja lõpphääletuseks ning vajalikud menetluslikud otsused on tehtud. Ta märkis, et eelnõu kolmanda lugemise tekst on sama, mis teisel lugemisel. Komisjoni liikmetel eelnõu kohta küsimusi ega täiendavaid ettepanekuid ei olnud.

Otsustati:

2.1. Kiita heaks eelnõu kolmanda lugemise tekst (konsensus: Vladimir Arhipov, Enn Eesmaa, Raimond Kaljulaid, Meelis Kiili, Leo Kunnas, Alar Laneman, Mati Raidma, Priit Sibul, Andres Sutt, Peeter Tali, Toomas Uibo).

3. Riigikaitsekomisjoni töökava

Peeter Tali palus komisjoni liikmetel esitada oma ettepanekud riigikaitsekomisjoni järgneva kuue kuu tegevuskava koostamiseks. Peeter Tali märkis, et ettepanekud koondatakse ja paigutatakse ajateljele ning tegevuskava arutatakse komisjonis uuesti. Samuti märkis ära, et võiks pikema etteteatamisega kavandada väljasõiduistungeid istungivabadel nädalatel.

Raimond Kaljulaid soovis kaitsetööstuse valdkonnas käsitleda SmartCapi kaitsefondi toimimist ja tulemuslikkust, sealhulgas hinnata, kui palju riigi eraldatud vahenditest on reaalset kaitsetööstusesse jõudnud. Samuti tegi ta ettepaneku käsitleda kaitsetööstusettevõtete ja nendega seotud isikute julgeolekut, kaasates arutellu kaitsetööstuse esindajad, julgeolekuasutused ning Politsei- ja Piirivalveamet. Kaljulaid tegi lisaks ettepaneku luua pärast Läti uue Seimi moodustumist kontakt sealse riigikaitsekomisjoniga ning käsitleda edaspidi ka riigikaitsekomisjoni enda töökorraldust ja ressursse parlamentaarse järelevalve teostamiseks.

Alar Laneman tõstatas SmartCapi eesmärkide ja kaitseplaneerimisega seotuse küsimuse ning rõhutas kaitsetööstusettevõtete füüsilise ja infoturbe tagamise olulisust. Täiendavalt soovis Laneman saada ülevaate droonide valdkonna tegelikust olukorrast ning käsitleda põhjalikumalt Kaitseväe personaliküsimusi. Samuti tõstatas ta mõtte 2. jalaväebrigaadi tugevamast seostamisest Setomaa piirkonnaga.

Meelis Kiili soovis üle vaadata SmartCapi meetme rakendamise ja toetuse saajate valiku. Samuti tõi ta esile vajaduse käsitleda senisest põhjalikumalt hübriid- ja sabotaažiohtu, sealhulgas võimalikke ründeid kaitsetööstusele, kriitilisele taristule ja teistele riigi toimimise seisukohalt olulistele valdkondadele.

Mati Raidma tegi ettepaneku korraldada väljasõit Ida-Virumaale, et tutvuda Narva piiriala, Kaitseväe tegevuse, võimalike uute asukohtade ning muude riigikaitseolulistele küsimustega ja nimetas vajadust kohtuda kohaliku omavalitsuse esindajatega.

Andres Sutt soovis käsitleda SmartCapi kaitsefondi toimimist koos kaitsetööstuse esindajatega, sealhulgas hinnata investeerimisvõimaluste mahtu ja võimalikke kitsaskohti. Samuti tegi ta ettepaneku saada Riigi Infosüsteemi Ametilt küberjulgeoleku ülevaade ning käsitleda laiemalt sabotaažiohtu, kriitilise taristu kaitset ja riigi toimimiseks oluliste ettevõtete valmisolekut.

Leo Kunnas tõi komisjoni töö peamiste suundadena välja kaitsetööstuse, kaitsevööndi ning Riigikontrolli auditites ja riigikaitsekomisjoni raportites esitatud puuduste kõrvaldamise. Kunnas tegi ettepaneku külastada koos Kaitseministeeriumi vastutavate ametnikega Ojamaa kaevandust, et hinnata maa-aluse taristu kasutamise võimalusi kaitsetööstuse vajadusteks. Samuti soovis ta käsitleda kaitsevööndi rajamise seisu ning rakendada regulaarset järelevalveformaati, mille raames vastutavad ametnikud annaksid komisjonile perioodiliselt ülevaate raportites esitatud puuduste kõrvaldamisest.

Priit Sibul toetas Ida-Virumaa väljasõidu korraldamist ning kaitsevööndi olukorraga kohapeal tutvumist. Lisaks tegi ta ettepaneku käsitleda Lõuna-Eesti väljasõidu raames Nursipalu harjutusvälja puudutavaid küsimusi.

Toomas Uiho tõstatas eralennunduse ja eraõhusõidukite võimaliku kaasamise riigikaitse kriisi- ja sõjaajal. Ta tõi välja võimaluse kasutada erapilote ja õhusõidukeid tagalaülesannete täitmisel ning professionaalsete üksuste ressursi vabastamiseks. Tõi eeskujuks Rootsi vastava süsteemi ning märkis, et on teemat juba arutanud Kaitseväe juhataja, lennundusvaldkonna esindajate ja Ämari lennubaasi juhtkonnaga. Rootsi poolelt ollakse valmis jagama kogemusi ja pakkuma instruktoreid. Uiho märkis, et teemat võiks vajaduse korral siduda ka valdkondliku väljasõiduga.

Peeter Tali tõi komisjoni edasiste tööteemadena välja kaitsetööstuse arengu ja võimalused suurendada Eestis kaitsetööstuslikku tootmist. Ta tegi ettepaneku korraldada kaitsetööstuse teemaline väljasõiduistung koos valdkonna ministrite ja kaitsetööstuse esindajatega.

Peeter Tali soovis samuti põhjalikumalt käsitleda õhuväe ja mereväe arengut, küberkaitset ja kognitiivset lahinguruumi ning droone, innovatsiooni ja kaasaegse sõjapidamise arengut. Ta tõi välja võimaluse korraldada väljasõiduistung NATO küberkaitsekoostöö keskusesse ning külastada küberväejuhatust.

Peeter Tali tõstatas lisaks riigikaitse tegevuskava täitmise ning laia riigikaitse põhimõtte rakendamise ministeeriumides. Tema ettepanekul võiksid ministeeriumid anda komisjonile ülevaate oma valitsemisalas riigikaitse tegevuskava täitmiseks tehtust. Samuti tuleks komisjonile tutvustada riigikaitse tegevuskava juhtimist ja kümneaastast ressvt ursiplaani.

Peeter Tali tegi ettepaneku korraldada väljasõit Lõuna-Eestisse, mille raames võiks külastada Kaitseväe Akadeemiat ja Kuperjanovi jalaväepataljoni ning käsitleda muu hulgas värbamise, väljaõppe ja droonisõjapidamise küsimusi. Samuti tõi ta välja võimaluse külastada NATO kaitsekolledžit.

Välissuhete valdkonnas märkis Peeter Tali, et Enn Eesmaa oli juhtinud tähelepanu vajadusele arendada kontakte Läti ja Leedu kolleegidega. Peeter Tali toetas Läti ja Leedu suunaliste visiitide kavandamist ning tõi välja vajaduse arendada parlamentaarseid kontakte ka Ühendkuningriigi ja Ameerika Ühendriikidega.

Peeter Tali märkis kokkuvõtteks, et komisjoni liikmete esitatud ettepanekud koondatakse ning nende põhjal koostatakse komisjoni järgneva kuue kuu tegevuskava projekt, mida komisjon edaspidi arutab.

4. Siseministeeriumis ettevalmistatavatest seaduseelnõudest

Igor Taro andis ülevaate Siseministeeriumi valitsemisalas käesoleval istungi järgul ettevalmistatavatest olulisematest eelnõudest ja kriisireservist, vt ettekannet (lisa). Minister märkis, et riigikaitsekomisjonile ei ole hetkel aktiivselt menetlemiseks eelnõusid esitatud, kuid

komisjoni huviorbiiti võivad jõuda eelkõige uus relvaseaduse eelnõu ja kriisireservi regulatsioon. Relvaseaduse puhul tuleb otsustada, milline komisjon võtab juhtivkomisjoni rolli, kuna eelnõu puudutab nii õiguskomisjoni kui ka riigikaitsekomisjoni pädevust. Kriisireservi eelnõu kavandatakse Riigikogule esitada oktoobris ning ministri hinnangul oleks põhjendatud riigikaitsekomisjoni osalemine selle menetlemisel, arvestades teema seoseid laia riigikaitse ja Kaitseministeeriumi valitsemisalaga.

Igor Taro tutvustas lühidalt ka teisi Siseministeeriumi valitsemisalas menetluses või ettevalmistamisel olevaid eelnõusid, muu hulgas isikunime seaduse, korrakaitseaduse ja tuleohutusseaduse muudatusi ning taristuteabe kaitsmisega seotud regulatsiooni. Relvaseaduse tervikuna uuendamise eesmärk on muuta senist käsitlust, mille kohaselt nähakse relvaoskust eelkõige sisejulgeoleku riskina. Uue lähenemise järgi käsitletak relvaoskust ka riigikaitse selise võimena. Kehtiv relvaseadus on aastate jooksul tehtud arvukate muudatuste tõttu muutunud raskesti loetavaks ning seetõttu on seadus tervikuna uuesti üles ehitatud. Osa kiireloomulisemaid muudatusi on juba eraldi eelnõuna Riigikogu menetlusse antud, mahukamat arutelu vajavad küsimused tulevad suure relvaseaduse eelnõuga.

Kriisireservi loomise vajadust põhjendades selgitas Taro, et Siseministeeriumi valitsemisala rahuaegne koosseis võimaldab täita igapäevaseid ülesandeid ning tulla toime ka ühe suurema kriisiga. Pikemaajalise kriisi või mitme samaaegse kriisi korral võib aga olemasolevast isikkoosseisust jääda väheks. Seetõttu on vaja tagada, et sisekaitsevaldkonnal oleks kriisiolukorras kasutada täiendav inimressurss. Üheks oluliseks küsimuseks on vabatahtlike rollide jaotamine Siseministeeriumi ja Kaitseministeeriumi valitsemisalade vahel, et kriisi korral ei arvestaks mitu organisatsiooni sama inimesega. Samuti tuleb luua piisav õiguslik alus vabatahtlike rakendamiseks kriisiülesannete täitmisel.

Kavandatav kriisireserv koosneks kolmest osast. Esimese moodustaks valmisolekureserv ehk väljaõppe saanud ja kokku harjutanud inimesed, kellel võib olla juba varustus väljastatud või nimeliselt valmis pandud. Teise osa moodustaksid baasväljaõppe saanud inimesed, kelle kasutamine ei eelda põhjalikumat eriväljaõpet. Kolmanda osa moodustaksid nn välvvabatahtlikud ehk inimesed, kes ei ole enne kriisi süsteemiga seotud, kuid soovivad kriisi ajal appi tulla. Taro rõhutas, et kõige suurem väärtus on eelnevalt väljaõpetatud ja harjutanud reservil, kuna ilma ettevalmistuseta vabatahtlike kasutamine keerulisemate ülesannete täitmiseks on piiratud.

Kriisireservi toimimiseks tuleb lahendada inimeste rollide dekonfliktimine, õiguslikud alused, sotsiaalsed garantiid, reservi haldamine, andmete koondamine ning väljaõppe ja varustuse küsimused. Kriisiolukorras peab olema üheselt teada, millise organisatsiooni ülesannet konkreetne inimene täidab. Selleks kavandatakse vabatahtlike portaali, kuhu koondatakse vabatahtlike andmed ja kriisiroolid. Rahuajal võib inimene olla samaaegselt näiteks kaitseliitlane ja abipolitseinik, kuid kriisiolukorras peab tema põhifunktsioon olema eelnevalt kindlaks määratud.

Igor Taro sõnul on kriisireservi eelnõu kooskõlastusringil ning eesmärk on anda see Riigikogule üle oktoobris. Kriisireserviga liitumine oleks vabatahtlik, kuid pärast kriisirolli võtmist kaasneksid isikule kindlad kohustused. Regulatsiooniga soovitakse võimaldada kriisireservi moodustamist ka endistest töötajatest. Näiteks Kaitsepolitsei amet ei saa oma tegevuse iseloomu tõttu kasutada tavapäraseid vabatahtlikke, kuid kriisi korral võiks olla võimalik kaasata vajaliku väljaõppe ja sobiva taustaga endisi töötajaid.

Kriisireservi rakendamine toimuks Vabariigi Valitsuse otsusel siseministri ettepanekul. Rakendamisel tuleks kindlaks määrata ülesanne, kaasatavate inimeste arv või ülempiir, rakendamise tähtaeg ja territoorium ning muud vajalikud tingimused. Taro rõhutas, et reservi rakendamine peab toimuma kindlate reeglite alusel ning seda ei saa teha asutuse tasandil kergekäeliselt.

Komisjoni liikmed esitasid seejärel küsimusi kriisireservi loomise kontseptsiooni kohta.

Meelis Kiili tänas siseministrit hea ülevaate eest ja tegi ettepaneku kasutada eelnõude puhul „bürokraatia vähendamise“ asemel laiemat eesmärki „efektiivsuse tõstmine“, mille üheks osaks on bürokraatia vähendamine. Kriisireservi osas küsis Kiili, kuidas kavandatakse inimressursi

dekonfliktimist, kes selle eest vastutab ning millisel andmebaasil arvestus põhineb. Samuti küsis ta, kas kriisireservi juhtimismudelit on läbi mängitud ning kuidas nähakse kohalike omavalitsuste ja regionaalse juhtimistasandi rolli pikaajalise kriisi korral.

Igor Taro vastas, et esimene suurem dekonfliktimise ülesanne lahendatakse Siseministeeriumi ja Kaitseministeeriumi vahel. Eelnõus tuleb määrata, millised inimesed jäävad sõjalise mobilisatsiooni alla ning millised inimesed on kasutatavad sisekaitses. Taro selgitas, et vabatahtlike arvestuseks kavandatakse ühtset portaali, kus saab määrata kriisirole ja tuvastada kattuvusi.

Kristen Kanarik täpsustas, et kutseliste töötajate ja kriisiülesandega ametikohtade dekonfliktimise alused tulenevad kehtivast õigusest ning põhivastutus on Kaitseressursside Ametil koostöös asutustega. Vabatahtlike puhul peaks tulevikus põhiliseks töövahendiks kujunema vabatahtlike portaali. Praegu toimub osa andmehaldust veel käsitsi. Siseministeeriumi valitsemisalal on 19 riigikaitseülesannet ning erinevaid kriisistsenaariume on läbi mängitud, kuid uue kriisireservi regulatsiooni terviklikku rakendamist veel mitte. Kohalike omavalitsuste puhul on oluline, et ka nemad hindaksid, milline inimressurss peab sõjaajal jääma omavalitsuse ülesandeid täitma ja kas neil on vaja oma reserve.

Igor Taro lisas, et kehtivaid kriisijuhtimise lahendusi on praktikas harjutatud, näiteks õppusel ILVES. Tema sõnul on mõistlik uue süsteemi terviklik läbimäng teha pärast seda, kui selle õiguslikud reeglid on kehtestatud.

Alar Laneman rõhutas, et komisjonile esitatavad olulised materjalid tuleks edaspidi saata piisavalt vara, et liikmetel oleks võimalik nendega enne istungit tutvuda. Konkreetset juhul edastati need pühapäeva õösel. Relvaseaduse puhul pidas ta oluliseks, et uus riigikaitsealine lähenemine säiliks ka Riigikogu menetluses. Kriisireservi loomist pidas Laneman põhimõtteliselt väga vajalikuks. Samas tõi ta välja vajaduse hinnata, kas kasvavate sõjaliste ülesannete juures on piisavalt tagatud vastuluure võimekus. Lisaks rõhutas ta kriitiliste objektide füüsilise kaitse tähtsust ning tegi ettepaneku vaadata kriitiliste objektide tegelik valmisolek kohapeal valikuliselt üle.

Igor Taro nõustus, et ettekande materjalid tulnuks komisjonile varem saata. Relvaseaduse puhul märkis ta, et eelnõu menetleva komisjoni küsimus sõltub muu hulgas komisjonide töökoormusest. Julgeolekuasutuste reservi loomise vajadus tuleneb muu hulgas sellest, et sõjalise kriisi korral kasvavad nende ülesanded märgatavalt ning neid ülesandeid saavad täita vaid vajaliku ettevalmistuse ja usaldusväarsusega inimesed. Kriitiliste objektide osas märkis Taro, et nende loetelusid ja kaitsevajadusi käsitletakse koostöös Riigikantseleiga.

Mati Raidma märkis, et riigikaitsekomisjon soovib relvaseaduse menetlusse sisuliselt panustada ka juhul, kui juhtivkomisjoniks jääb valdkonnakomisjonina õiguskomisjon. Ta küsis relvaseaduse eelnõu kavandatava ajakava kohta. Kriisireservi puhul küsis Raidma, kas reservi mõiste hõlmab ainult inimesi või peaks sellega olema seotud ka materiaalne osa, ning kas kriisireservi käsitus peaks piirduma üksnes Siseministeeriumi valitsemisalaga või võiks sellest kujuneda laiem riigiüleline kontseptsioon. Samuti juhtis ta tähelepanu ettekandes kasutatud elanikkonnakaitse rahvusvaheliselt kaitstavale sümbolile ja selle õiguslikule tähendusele.

Igor Taro vastas, et eesmärk on anda relvaseaduse eelnõu Riigikogule üle oktoobris. Eelnõu on juba ulatuslikult huvigruppidega läbi arutatud. Kriisireservi regulatsioon ise puudutab eelkõige inimesi, kuid reservi tegelikuks toimimiseks on lisaks õiguslikele alustele vaja ka varustust ja toimivat väljaõppesüsteemi. Taro sõnul keskendutakse praegu Siseministeeriumi valitsemisalale, et vajalik regulatsioon võimalikult kiiresti tööle saada. Hiljem on võimalik saadud kogemuse põhjal lahendust teistesse valitsemisaladesse laiendada.

Siseministeeriumi esindaja lisas, et osa kriisirollide regulatsioonist on juba olemas ning uus eelnõu keskendub eelkõige nendele rühmadele, kelle puhul vajalikud alused praegu puuduvad. Elanikkonnakaitse märgi kasutamine vaadatakse üle.

Mati Raidma rõhutas täiendavalt, et kriisireservi materiaalsel poolt ei tohi jätta hilisemaks. Vabatahtlike komandode puhul tuleb ette planeerida tehnika ja varustus ning endiste Politsei- või Kaitsepolitseiameti töötajate kaasamisel muu hulgas relvastuse vajadus. Tema hinnangul

tuleb inimkoosseisu ja materiaalsed valmisolekut käsitleda tervikuna.

Raimond Kaljulaid juhtis tähelepanu kriisireserviga seotud terminoloogia keerukusele ning leidis, et kasutatavad mõisted peaksid olema arusaadavad ka inimestele, kes valdkonnaga igapäevaselt ei tegele. Näitena välvabatahtlikud. Ta tõi esile ka Siseministeeriumi valitsemisala üldise personalipuuduse ning vajaduse hinnata kriisireservi loomist olemasoleva politsei- ja päästeressursi taustal.

Kaljulaid tõi riigikaitsekomisjoni seisukohalt välja kaks põhiküsimust. Esiteks pidas ta vajalikuks eraldi käsitleda dekonfliktimist ning saada Kaitseressursside Ametilt ja Kaitseväelt selgitus, milliste põhimõtete järgi otsustatakse, kas inimene jääb Kaitseväe sõjaaja koosseisu või täidab mõnda teist riigikaitsealset olulist ülesannet. Tema hinnangul tuleb vältida nii Kaitseväe üksuste nõrgestamist kui ka elutähtsate teenuste ja sisejulgeoleku toimimise kahjustamist. Teiseks küsis Kaljulaid, kuidas on lahendatud kriisireservi kasutamine pikaajalise kriisi või sõja puhul ning kas vabatahtlikkusele tuginev mudel on piisavalt jätkusuutlik. Ta küsis, kas pika kriisi korral peab olema võimalus tuua reservis olevad inimesed lihtsustatud korras ametlikku koosseisu.

Igor Taro vastas, et kriisireservi astumine on vabatahtlik, kuid pärast reservi kuulumist ja sõjaolukorras mobiliseerimist muutub kohustus siduvaks. Dekonfliktimise üle on Kaitseministeeriumiga peetud põhjalikke arutelusid ning eesmärk on leida tasakaal sõjalise kaitse ja sisekaitse ülesannete täitmiseks vajaliku ressursi vahel. Taro möönis samas, et sisekaitsevaldkonna üldine ressursipuudus on probleem, mida tuleb pikaajaliselt lahendada.

Tuuli Rääm täpsustas, et kriisirolli ei määrata vabatahtlikule, kellel on juba sõjaaja või kriisiülesandega ametikoht. Samas tuleb dekonfliktimisel leida tasakaal, sest ka päästevõrgustiku ja teiste sisekaitsefunktsioonide toimimiseks on sõjaajal vaja piisavalt inimesi.

Andres Sutt tõi välja, et uut regulatsiooni võiks juba enne vastuvõtmist piiratud mahuks praktiliselt läbi mängida, et tuvastada reeglid, mille rakendamine võib praktikas osutuda keeruliseks või ebaotstarbekaks. Samuti juhtis ta tähelepanu sellele, et dekonfliktimine puudutab lisaks riigiasutustele ka elutähtsa teenuse osutajaid ja nende allhankijaid, näiteks energeetika ja side valdkonnas.

Tuuli Rääm vastas, et kriisireservi eesmärk on eelkõige kaasata inimesi, kellel ei ole juba sõjaaja ega kriisiülesandega ametikohta. Arvestada tuleb ka sellega, et kõik olemasolevad vabatahtlikud ei pruugi soovida kriisirolli võtta ning seetõttu tuleb vabatahtlike baasi tõenäoliselt laiendada.

Enn Eesmaa rõhutas samuti terminoloogia arusaadavuse tähtsust. Ta märkis, et tavakasutuses võivad näiteks „reserv“ ja „varu“ tunduda sünonüümidenä, kuigi kavandatavas süsteemis on neil erinev tähendus. Eesmaa hinnangul peab kriisidega seotud terminoloogia olema avalikkusele võimalikult üheselt mõistetav.

Leo Kunnas küsis, kuidas Siseministeerium käsitleb PPA ja Päästeameti töötajate staatust võimalikus sõjalises konfliktis ning kas nende väljaõpe ja varustus vastavad dunaamilise lahinguruumi ohtudele.

Igor Taro vastas, et staatust sõltub täidetavast ülesandest. Politseil võivad olla nii tavapäraseid politseiülesandeid täitvad töötajad kui ka teistsuguseid ülesandeid täitvad üksused. Päästjad ei muutu tavapärase päästetegevuse tõttu kombatanideks, kuid nende kaitseks on komandodes olemas ballistiline kaitse ning teatud väljakutsetel on selle kasutamine kohustuslik.

Meelis Kiili täpsustas, et lahinguruum võib olla väga dunaamiline ning inimene võib ühel hetkel täita päästeülesannet, kuid järgmisel hetkel sattuda vahetult lahingutegevuse keskkonda.

Leo Kunnas küsis, millisel analüüsil põhineb kriisireservi vähemalt 5000 inimese suurune vajadus.

Tuuli Rääm selgitas, et Siseministeeriumi valitsemisalas on praegu ligikaudu 5000 vabatahtlikku, kuid kõigi nende tegelik kasutatavus kriisireservis ei ole veel teada. Osa neist on sõjaaja ametikohtadel ning osa ei pruugi soovida kriisirolli võtta. Seetõttu tähendab 5000 pigem minimaalset vajadust, mitte olemasoleva ja täielikult kasutatava reservi suurus.

Leo Kunnas tõi välja, et üksnes olemasoleva vabatahtliku ressursiga võib vajaliku reservi moodustamine olla keeruline, ning tegi ettepaneku kaaluda ka Kaitseväge struktuurist välja langevate üksuste või väljaõpetatud isikkoosseisu kasutamist sisekaitse reservi täiendamiseks.

Meelis Kiili küsis täpsustavalt, kas 5000 inimese vajadus on kujunenud olemasoleva praktika põhjal või on Siseministeerium teinud eraldi teoreetilise arvestuse, kui suurt vabatahtlikku reservi tegelikult vajatakse.

Tuuli Rääm vastas, et vähemalt 5000 inimese vajadus tuleneb riigikaitseülesannetest ja olemasoleva ressursi hinnangust. Täpne jaotus kriisirolliga vabatahtlike ning endistest töötajatest moodustatava teenistusliku reservi vahel on veel väljatöötamisel.

Mati Raidma rõhutas, et kriisireservi suuruse ja ülesehituse määramiseks tuleks koostada sisejulgeoleku sõjaaja ehk kriisiaja struktuur, milles oleksid kindlaks määratud ülesanded, ametikohad, paiknemine, koosseis, materiaalne vajadus, sotsiaalsed garantiid ja rahaline vajadus. Tema hinnangul peaks reserv olema selle struktuuri täitmise vahend, mitte eesmärk omaette.

Leo Kunnas toetas Raidma ettepanekut ning märkis, et sõjaaja struktuur võimaldaks tervikuna planeerida nii isikkoosseisu, varustust kui ka logistikat.

Mati Raidma lisas, et selline struktuur looks aluse ka sõjaaja sisejulgeoleku rahalise vajaduse arvutamiseks.

Igor Taro pidas ettepanekuid asjakohasteks ning märkis, et nendega arvestatakse.

Leo Kunnas juhtis lõpetuseks tähelepanu Kaitseressursside Ameti isikkoosseisu arvestuse võimekusele ning leidis, et kriisirollide ja sõjaaja ametikohtade dekonfliktimise edukaks toimimiseks peab ka Kaitseressursside Ameti personaliarvestus olema piisavalt täpne ja toimiv.

5. Info ja muud küsimused

Aivar Engel andis ülevaate komisjonile saabunud kirjadest ja vastuse projektist. Kodanik **A. K.** kirjale vastatakse. Kodanik **A. H.** kirjaga tutvuti ning see vastamist ei vajanud. Kaitseministeeriumist saabunud Hormuzi väinaga seonduv info võeti teadmiseks.

(allkirjastatud digitaalselt)
Leo Kunnas
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Peeter Tali
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Külli Jõgeda
protokolliaja